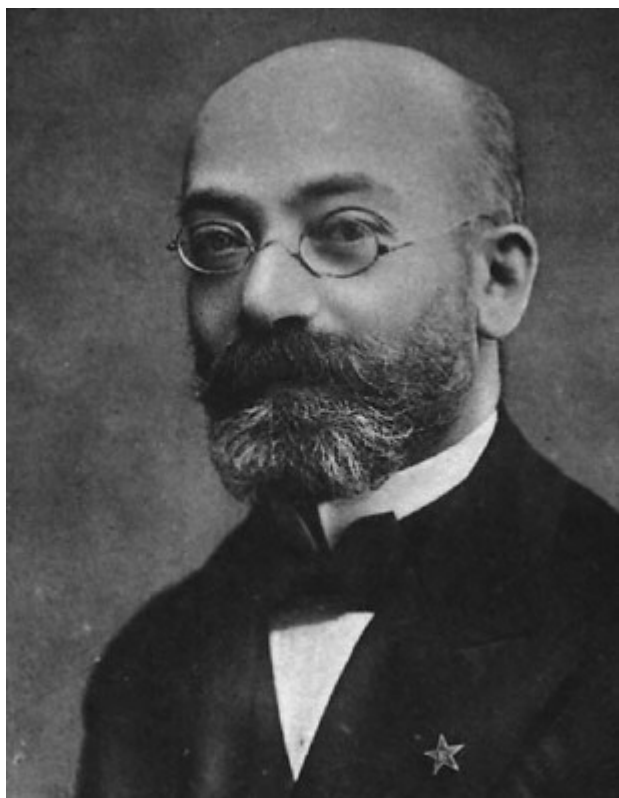

Esperanto - przyszłość jedności

Wprowadzenie esperanto, jako obligatoryjnego, międzynarodowego języka jest wyjściem bardzo ekonomicznym i mogącym wyeliminować problemy w komunikacji międzynarodowej.

Międzynarodowy język Esperanto

Ludwik Zamenhof - twórca języka Esperanto

Esperanto

Rok 2016. Parlament (jeśli dotrwa) przyjmuje rezolucję ustanawiającą esperanto, obowiązującym i jedynym językiem urzędowym Unii Europejskiej. Za jej przykładem idzie świat, który także docenia spuściznę Zamenhofa...

Obecnie w Unii Europejskiej istnieje 21 równorzędnych języków urzędowych. Oznacza to, że każde państwo członkowskie może używać swojego ojczystego języka w komunikowaniu się z innymi. Każdy też dokument przechodzący bądź wychodzący z instytucji UE musi być tłumaczony na język każdego z 24? 25 państw członkowskich. Nie jest to łatwe zadanie zważywszy na fakt, że...

Esperanto to najpopularniejszy język, do którego powstania przyczynił się jeden człowiek, doktor Ludwik Zamenhof. Uważa się, że esperanta znacznie łatwiej się nauczyć niż jakiegokolwiek innego języka naturalnego. Wynika to z faktu, że posiada dużo prostszą i bardziej regularną strukturę.

Wprowadzenie esperanto, jako obligatoryjnego, międzynarodowego języka jest wyjściem bardzo ekonomicznym i mogącym wyeliminować problemy w komunikacji międzynarodowej. Mowa tu o:

- * mniejsze wydatki administracji na tłumaczenia słowa mówionego i pisanego;
- * mniejsze wydatki na edukację języków obcych;
- * krótszy czas nauki (6-8 krotnie).

Photo: European Parliament

Co to jest Esperanto?

Esperanto jest językiem utworzonym z rdzeni wyrazów indoeuropejskich, oraz dodanych do nich niezmiennych końcówek oznaczających części mowy. Pozwala to na natychmiastowe rozpoznanie ich przynależności gramatycznej. Cała gramatyka jest uproszczona do 16 reguł. System przedrostków i przyrostków daje ogromne możliwości słowotwórcze. Zgodność pisowni z wymową, regularny akcent, brak idiomów i wyjątków sprawiają, że język ten nie stanowi trudności w opanowaniu go. Język ten jest prosty w tłumaczeniu na inne języki i odwrotnie.

Ma to bardzo ważne znaczenie praktyczne i ekonomiczne w jednoczącym się świecie. Esperanto sprawdza się w każdej dziedzinie od nauk ścisłych do poezji. Twórca Esperanta dr Zamenhof opracował ten język nie po to, by zastąpił on inne języki narodowe. Esperanto ma być językiem pomocniczym, "drogą na skróty" w porozumiewaniu się ludzi różnojęzycznych.

Ludwik Zamenhof i jego dzieło

Białystok w drugiej połowie XIX wieku przeżywał niezwykle dynamiczny rozwój. Budowa linii kolejowej Warszawa - Petersburg, a co za tym idzie powstające fabryki Tryllingów, Beckera, Szapiro, Polaka, Nowika były niczym "Ziemia Obiecana" dla wielu szukających pracy, czy też awansu społecznego.

Krzyżowały się tu ze sobą religie: katolicka i mojżeszowa, prawosławna, ewangelicka. Główny rynek zwany Bazarym, nad którym górował ratusz niczym legendarna Wieża Babel rozbrzmiewał wieloma językami.

Z nadzieją na lepszą pracę i większe możliwości przeniósł się z Tykocina do Białegostoku Marek Zamenhof. Wkrótce tu poślubił Rozalię Sofer. Młodzi Zamenhofowie wynajęli mieszkanie przy ul. Zielonej 6, niedaleko Bazarego Placu. Marek Zamenhof pracował jako nauczyciel. Początkowo uczył języków obcych w domu Zabłudowskich, później we własnej szkole Tora in Derech Erc, a do końca pobytu w Białymstoku pracował w Gimnazjum Realnym.

15 grudnia 1859 roku przyszedł na świat pierworodny syn Marka i Rozalii, Ludwik Łazarz. Słabowity i chorowity chłopak stał się oczkiem w głowie matki, która pokładała w nim wielkie nadzieje. Tymczasem mały Ludwik dorastał i jak jego koledzy z ulicy Zielonej uganiał się na Bazarym Rynku. Stragany, gwar mieszających się ze sobą różnojęzycznych słów i przekleństw, musiał przyciągać Ludwika, jak również budzić jego lęk. W wieku 9 lat napisał swoje pierwsze dzieło. Była to sztuka p.t. "Wieża Babel", której pierwowzorem stał się ratusz białostocki i otaczający go bazar. Wkrótce Ludwik rozpoczął naukę w Gimnazjum Realnym.

W 1873 roku rodzina Zamenhofów opuszcza Białystok i przenosi się do Warszawy, gdzie Marek rozpoczyna pracę w Instytucie Weterynaryjnym i Gimnazjum Realnym. Z Białegostoku Ludwik wywozi wspomnienia dzieciństwa i ....ideę nowego międzynarodowego języka. W warszawskim gimnazjum znajduje grono przyjaciół, takich jak on zapaleńców nowej idei.

Po ukończeniu gimnazjum Ludwik zgodnie z wolą ojca rozpoczyna studia medyczne w Moskwie, nie rezygnuje jednak ze swojej życiowej pasji. Niestety Marek Zamenhof był przeciwny pracy syna nad nowym językiem, jedynie matka wspierała jego badania lingwistyczne.

Po ukończeniu studiów, które z powodów ekonomicznych w latach 1881-1885 kontynuował na Uniwersytecie Warszawskim, w 1885 roku Ludwik Zamenhof rozpoczął swoją pierwszą praktykę w małej litewskiej miejscowości

Wejseje, gdzie mieszkała jego siostra. Praktyka ta na szczęście nie trwała długo i dzięki znajomościom ojca mógł wrócić do Warszawy, gdzie otworzył specjalizację okulistyczną w Szpitalu Żydowskim przy rogu ulic Inflanckiej i Pokornej. Dalszym etapem specjalizacji był kilkumiesięczny pobyt w Wiedniu w klinice oftalmologicznej. Praktyka lekarska nie oderwała Ludwika od jego badań lingwistycznych i pracy nad językiem międzynarodowym. Ludwik powrócił do Warszawy i wtedy w jego życiu pojawiła się Klara Silbemek z Kowna, zafascynowana ideą międzynarodowego języka.

26 lipca (14 lipca wg. kalendarza obowiązującego w Rosji) 1887 roku w warszawskiej drukarni Ch.Keltera zakończono druk pierwszego podręcznika "Lingvo Internacia". Był to rok niezwykle ważny dla Ludwika. Udaje mu się bowiem wydać wymarzone dzieło oraz poślubić Klarę. Odtąd w Klarze i jej ojcu znajdzie najgorętszych zwolenników swojej pracy nad międzynarodowym językiem. Młodzi państwo Zamenhofowie zamieszkali przy ul. Przejazd 9, a ich małe mieszkanko stało otworem dla wszystkich zapaleńców zarażonych ideą wspólnego języka. Stałymi bywalcami byli - L. Belmont, K.Bein, A. Brzostowski, A.Zakrzewski i Antoni Grabowski, pierwszy tłumacz utworów literackich na język esperanto, późniejszy tłumacz "Pana Tadeusza" .

Niestety, oprócz pracy nad językiem międzynarodowym Ludwik musiał zarabkować na utrzymanie rodziny. Był przecież okulista. Skuszony dobrą pracą, która okazuje się niestety wielką pomyłką, wyjeżdża w głąb Rosji do Chersonu. Tęskni za żoną i synkiem. Wraca do Warszawy, ale ponownie sytuacja finansowa zmusza rodzinę Zamenhofów do wyjazdu, tym razem do Grodna. Z pomocą, jak zwykle, przychodzi ojciec Klary - bogaty kowieński kupiec Aleksander Silbernik. Ludwik wraz z rodziną może wrócić ostatecznie do Warszawy. Wynajmuje mieszkanie przy ul. Dzikiej 9, gdzie również otwiera prywatną praktykę. Przez te lata trudności finansowych i tułaczki, nie przerywał pracy nad językiem esperanto, a szczególnie teraz, kiedy jego życie ustabilizowało się, mógł poświęcić się bezgranicznie swojej życiowej pasji.

Rok 1889 jest niezwykle ważny dla upowszechniania lingvo intemacia, nazwanego esperantem, bowiem zaczyna wychodzić pierwsze czasopismo "La Esperantisto" w Norymberdze. Powstają także pierwsze kluby zwolenników języka esperanto. Wreszcie przychodzi sukces - w 1905 roku w Boulogne-sur-Mer we Francji odbył się I Światowy Kongres Esperanta. Paryż przywitał Dr Esperanto rozświetloną na jego cześć wieżą Eiffla. Ludwik Zamenhof został również odznaczony Orderem Legii Honorowej.

Kolejne światowe kongresy umacniają i rozpowszechniają język esperanto na całym świecie. W 1908 roku powstał Światowy Związek Esperanta (Universala Esperanto-Asocio). Wydawało się, że idea esperanto połączyła ludzi z różnych krajów i kontynentów i, że marzenie Ludwika Zamenhofa, które narodziło się pod białostockim ratuszem, nareszcie się ziściło.

28 czerwca 1914 roku padły strzały w Sarajewie. Europę ogarnęło szaleństwo wojny. Był to druzgocący cios dla schorowanego Ludwika Zamenhofa.

14 kwietnia 1917 roku Ludwik Zamenhof zmarł.

"Był dobrym synem kraju, w którym się urodził. Przyjdzie chwila, że cała polska ziemia zrozumie, jaką promienną sławę dał ten wielki syn swojej ojczyźnie..".

L. Belmont.

Ludwik Zamenhof - chronologia życia

1859 r. - 15 grudnia - urodziny w Białymstoku, z ojca Marka i matki Rozalii

1869 r. - rozpoczęcie nauki w gimnazjum realnym w Białymstoku,

1873 r. - przeprowadzka do Warszawy, rozpoczęcie nauki w Gimnazjum Filologicznym w Warszawie,

1878 r. - prezentacja kolegom z gimnazjum projektu języka międzynarodowego

1879 r. - zakończenie nauki w Gimnazjum Językowym w Warszawie, rozpoczęcie studiów medycznych w Moskwie,

1881 r. - powrót do Warszawy, kontynuowanie studiów medycznych na Uniwersytecie Warszawskim,

1885 r. - zakończenie studiów medycznych, rozpoczęcie pierwszej pracy w Wejseje (Litwa),

1886 r. - praktyka okulistyczna w Warszawie i Wiedniu, nawiązanie znajomości z Klarą Zilbernik z Kowna, przyszłą żoną,

1887 r. - 26 lipca - ukazanie się, dzięki posagowi od przyszłego teścia Aleksandra Zilbernika pierwszego podręcznika języka międzynarodowego, podpisanego przez autora pseudonimem "Dr Esperanto", 9 sierpnia - ślub z Klarą Zilbernik,

1888 r. - urodziny syna Adama, wydanie pierwszego utworu literackiego - "Zamiec" Puszkina w języku międzynarodowym w tłumaczeniu A. Grabowskiego urodziny córki Zofii, powstanie pierwszego towarzystwa esperantystów w Norymberdze,

1889 r. - rozpoczęcie wydawania pierwszego czasopisma w języku międzynarodowym "La Esperantisto", wyjazd Zamenhofsów do pracy do Cherson (południowa Rosja),

1890 r. - powrót do Warszawy,

1893 r. - przeprowadzka "za pracą i chlebem" rodziny Zamenhofsów do Grodna,

1894 r. - ukazuje się pierwszy słownik "Universala Vortaro" autorstwa Zamenhofsów,

1895 r. - cenzura zakazuje dystrybucji "La Esperantisto" w Rosji, co powoduje upadek czasopisma, gdyż większość prenumeratorów mieszkało w Rosji, rozpoczęcie wydawania czasopisma "Lingvo Internacia" w Uppsali,

1897 r. - powrót rodziny Zamenhofsów na stałe do Warszawy,

1898 r. - Francuz Louis de Beaufront zakłada Towarzystwo Propagandy Esperanta (Societo por La Propagando de Esperanto),

1901 r. - francuskie wydawnictwo "Hachette" rozpoczyna wydawanie serii książek w języku esperanto i podpisuje kontrakt z Zamenhofem, pod pseudonimem "Homo Sum" Zamenhof publikuje broszurę w języku rosyjskim - "Hillelizm - próba rozwiązania kwestii żydowskiej" w Sankt Petersburgu, prezentującą jego poglądy filozoficzne i religijne,

1904 r. - narodziny najmłodszej córki Zamenhofsów - Lidii,

1905 r. - pierwszy światowy Kongres Esperanta w Boulogne-sur-Mer (Francja) z udziałem 688 esperantystów z 20 krajów, Zamenhof odznaczony francuskim orderem "Legii Honorowej" nieudana próba powołania i inicjatywy Zamenhofsów podczas pierwszego kongresu Światowej Ligi Esperanckiej (Tutmonda Ligo Esperantista), ukazanie się "Fundamento de Esperanto" - zredagowanej przez Zamenhofsów "bazy języka", składającej się z części gramatycznej, literackiej i słownika,

1906 r. - publikacje Zamenhofsów nt. homaranizmu w "Ruslanda Esperantisto": "Kelkaj rimarkoj pri hilelismo", i "Kio do estas la homaranismo" pogromy Żydów w Imperium Rosyjskim m.in. w Petersburgu i Białymstoku, rozpoczęcie wydawania "Pola Esperantisto" w Lwowie,

1907 r. - rozbieżności w ruchu esperanckim - powstanie z inicjatywy Francuzów, na czele z Louis'em de Beaufront języka "Ido",

1908 r. - powołanie Światowego Związku Esperanta (Universala Esperanto - Asocio) z inicjatywy Szwajcara Hectora Hodlera,

1911 r. - udział autora esperanta w Międzynarodowym Kongresie Ras w Londynie - Zamenhof przedstawia deklarację, że nienawiść między narodami zniknie dopiero, gdy ludzkość będzie miała wspólny język i łączącą ją religię,

1912 r. - nazwanie imieniem Zamenhofa placu w Terrasa w Hiszpanii, podczas 8-go Światowego Kongresu w Krakowie Zamenhof rezygnuje publicznie z pełnienia oficjalnych funkcji w ruchu esperanckim,

1913 r. - "Deklaracja o Homaranizmie" - pełna publiczna prezentacja poglądów odmowa przystąpienia do Żydowskiej Ligi Esperantystów,

1914 r. - odsłonięcie pierwszego pomnika Zamenhofa w uzdrowisku Franzbad w Austro-Węgrzech (obecna nazwa - Frantiskovy Lazne - Czechy), wybuch I wojny Światowej przerywa podróż rodziny Zamenhofów w drodze na kongres esperanta w Paryżu,

1915 r. - "List do dyplomatów" - wzywający polityków do pokoju i tworzenia świata wolnego od konfliktów religijnych i narodowych,

1917 r. - zakończenie tłumaczenia Starego Testamentu, 14 kwietnia - śmierć Ludwika Zamenhofa w Warszawie.

Źródło:
zasoby internetowe

Autor: Wiesław Matuch

Przedruk ze strony: <http://www.sm.fki.pl/SMN.php?nr=esperanto>

Artykuł pobrano ze strony eioba.pl